

PROTOKÓŁ KONTROLI

Urzędu Miejskiego w Choszcznie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno, REGON 210967024, zwanego dalej „Urzędem”.

Burmistrzem Choszczna od 02.12.2006 r. jest Robert Adamczyk.

[Akta kontroli str. 3-8]

Kontrolę przeprowadziła Sylwia Krawczyk, specjalista k.p., z Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Szczecinie, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 071526 z dnia 24.08.2010 r., w okresie od 26.08.2010 r. do 20.09.2010 r.

[Akta kontroli str. 1-2]

Przedmiotem kontroli była realizacja programów wspierających wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych w latach 2007 – 2010¹.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

I. Wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych

1.1. Liczbę osób niepełnosprawnych zatrudnionych w Urzędzie w latach 2007 – 2010 (I półrocz), w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, oraz wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych podano w poniższych tabelach:

Rok	2007											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Miesiąc danego okresu												
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych	8,00	6,94	7,10	6,02	5,99	6,09	8,58	9,15	8,29	8,29	8,38	8,38
Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych ogółem	7	6	6	5	5	5	7	7	7	7	7	7
W tym o stopniu niepełnosprawności:												
Znacznym	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Umiarkowanym	2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	4	4
Lekkim	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Rok	2008											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Miesiąc danego okresu												
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych	8,33	8,33	8,86	8,86	8,75	7,59	7,79	7,89	7,10	7,99	8,28	8,39
Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych ogółem	7	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6
W tym o stopniu niepełnosprawności:												
Znacznym	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Umiarkowanym	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Lekkim	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1

¹ do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 20.09.2010 r.

Rok	2009											
Miesiąc danego Okresu	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych	6,72	6,72	6,93	6,12	6,02	6,93	7,00	7,01	7,01	6,84	6,94	6,94
Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych ogółem	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
W tym o stopniu niepełnosprawności:												
Znacznym	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Umiarkowanym	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Lekkim	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Rok	2010 I półrocze											
Miesiąc danego okresu	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych	7,03	7,13	7,13	7,24	7,24	7,24	-	-	-	-	-	-
Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych ogółem	5	5	5	5	5	5	-	-	-	-	-	-
W tym o stopniu niepełnosprawności:												
Znacznym	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Umiarkowanym	3	3	3	3	3	3	-	-	-	-	-	-
Lekkim	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-

[Akta kontroli str. 9-12]

1.2. W latach 2007-2010 wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Urzędzie wahał się od 5,99 do 8,86 i w każdym z ww. lat był wyższy od wskaźnika przewidzianego² w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych³ (dalej „ustawie o rehabilitacji”). Od połowy 2008 r. nastąpił spadek zatrudnienia osób niepełnosprawnych o 1 osobę, a od początku 2009 r. o kolejną osobę.

[Akta kontroli str. 9-12]

1.3. Z uwagi na osiągnięcie w poszczególnych miesiącach badanego okresu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych powyżej 6% (5% w 2007 r.) Urząd nie miał obowiązku dokonywania wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej „PFRON”).

[Akta kontroli str. 9-12]

1.4.1. W badanym okresie Urząd współpracował – m.in. w celu upowszechnienia wiedzy na temat możliwości ubiegania się o pracę w jednostce – ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Choszczynie (dalej „ŚDS”). Małgorzata Starostka, Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Urzędu, wyjaśniła, że dwóch pracowników (niepełnosprawnych) przed zatrudnieniem uczestniczyło w zajęciach organizowanych przez ŚDS.

[Akta kontroli str. 228-230]

1.4.2. We współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Choszczynie (dalej „PUP”) Urząd pozyskał osoby niepełnosprawne zatrudnione na stanowiskach pracy utworzonych dla tych właśnie osób (ogółem 4). Małgorzata Starostka, Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Urzędu, wyjaśniła,

² 5% w 2007 r., 6% w 2008 r. i w latach następnych

³ Dz. U. Nr 123 poz. 776 ze zm.

że każdorazowo przeprowadzano konsultacje telefoniczne z pracownikami PUP w celu uzyskania informacji, czy zarejestrowane osoby niepełnosprawne będą spełniały warunki do zatrudnienia na tworzonych stanowiskach. *[Akta kontroli str. 228-230]*

1.4.3. Na podstawie badania ogłoszeń⁴ o naborze na wolne stanowiska pracy (z I półrocza 2010 r.⁵) ustalono, że w ofertach tych nie stosowano zapisu zachęcającego osoby posiadające ograniczenia związane z niepełnosprawnością do udziału w prowadzonych naborach. W ofertach zamieszczano uwagę odnoszącą się do wymagań niezbędnych dla kandydatów do pracy, tj. „stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na określonym stanowisku”, co oznaczało brak przeciwwskazań do tego, by takie osoby mogły składać dokumenty.

[Akta kontroli str. 211-214]

1.4.4. W latach 2007-2008 Urząd zawarł ze Starostą Powiatu Choszczeńskiego 4 umowy o odbywanie przygotowania zawodowego przez (ogółem) 64 bezrobotnych w miejscu pracy, tj. w Urzędzie, bez nawiązywania stosunku pracy⁶:

- umowa nr rsUmPz/07/0005 z 08.01.2007 r. (przygotowanie zawodowe dotyczyło 23 osób bezrobotnych)
- umowa nr rsUmPz/07/0012 z 20.02.2007 r. (przygotowanie zawodowe dotyczyło 18 osób bezrobotnych)
- umowa nr UmPz/07/0066 z 12.10.2007 r. (przygotowanie zawodowe dotyczyło 8 osób bezrobotnych)
- umowa nr UmPz/08/0017 z 02.05.2008 r. (przygotowanie zawodowe dotyczyło 15 osób bezrobotnych).

Przedmiotem ww. umów było zorganizowanie przygotowania do wykonywania zawodu na okres do 6 miesięcy dla bezrobotnych skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie (dalej „PUP”), tj. dla: bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotnych długotrwale kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, bezrobotnych powyżej 50 roku życia, samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia.

Urząd nie miał wiedzy na temat ilości osób niepełnosprawnych, które zostały objęte przygotowaniem zawodowym, ponieważ dokumenty (skierowania) przekazywane przez PUP nie za-

⁴ 1) ogłoszenie o naborze na stanowisko urzędnicze ds. kultury i współpracy zagranicznej (termin składania dokumentów do dnia 22.02.2010 r.), 2) ogłoszenie o naborze na stanowisko urzędnicze ds. OSP, wojskowych i zezwoleń na sprzedaż alkoholu (termin składania dokumentów do dnia 02.04.2010 r.)

⁵ dokumentację z I półrocza 2007 r. przekazano do archiwum.

⁶ Umowy zawierał Starosta Powiatu Choszczeńskiego reprezentowany przez Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Choszcznie i Urząd Miejski w Choszcznie reprezentowany przez Burmistrza Miasta

wierały informacji na temat ewentualnej niepełnosprawności danej osoby. Natomiast dane zamieszczone w podpisanych umowach dotyczyły imienia i nazwiska osoby, adresu zamieszkania, numeru PESEL i daty urodzenia.

Umowy o odbywanie przygotowania zawodowego zawarto w trybie przewidzianym w art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁷. Z dniem 01.02.2009 r. art. 53 ust.3 ww. ustawy został uchylony.

[Akta kontroli str. 190-207]

1.4.5. W badanym okresie Urząd umożliwiał studentom odbywanie praktyk studenckich. Organizowana w tym zakresie współpraca z wyższymi uczelniami obejmowała indywidualne porozumienia w sprawie „organizacji praktyki dla studentów”. Porozumienia zawarto z Uniwersytetem Szczecińskim (z Wydziałem Humanistycznym, Wydziałem Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Wydziałem Nauk Przyrodniczych oraz Wydziałem Zarządzania i Ekonomiki Usług), Politechniką Szczecińską (z Wydziałem Budownictwa i Architektury), Akademią Rolniczą w Szczecinie (z Wydziałem Kształtowania Środowiska i Rolnictwa), Wyższą Szkołą Administracji Publicznej w Szczecinie i Wyższą Szkołą Bankową w Poznaniu. W latach 2007-2010 praktyki odbyło ogółem 13 studentów. Ponadto, na prośbę skierowaną przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Poznaniu, Urząd umożliwił odbycie zajęć praktycznych 1 aplikantowi IV roku aplikacji radcowskiej.

Porozumienia z uczelniami dotyczyły konkretnych (wskazanych w umowie) osób i nie zawierały informacji na temat ewentualnej ich niepełnosprawności. Innych porozumień, o charakterze ogólnym, w tym porozumień dotyczących w szczególności osób/studentów niepełnosprawnych Urząd nie zawierał.

[Akta kontroli str. 252-253]

1.4.6. W badanym okresie pracownicy Urzędu odpowiedzialni za rekrutację i sprawy kadrowe nie uczestniczyli w szkoleniu, którego tematyka dotyczyłaby wyłącznie zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Odbyte przez nich szkolenia obejmowały ogólny zakres spraw pracowniczych związanych z czasem pracy i wynagradzaniem⁸, dokumentacją kadrową⁹ oraz spraw osobowych w kontekście kontroli prowadzonych przez Państwową Inspekcję Pracy¹⁰.

[Akta kontroli str. 208-210]

1.5. Badanie dostępności budynku Urzędu (i otoczenia) dla osób niepełnosprawnych wykazało, co następuje:

⁷ Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz.415 ze zm.

⁸ seminarium z 23.04.2009 r. (uczestnik – p. Agnieszka Tomczyk)

⁹ szkolenie z 28.08.2009 r. (uczestnik – p. Agnieszka Tomczyk)

¹⁰ szkolenie z 03.03.2007 r. (uczestnik – p. Edyta Marciniak)

1) Budynek (i otoczenie) posiadał: utwardzone dojście do budynku, oznakowane stanowisko dla osób niepełnosprawnych na parkingu znajdującym się przy budynku, obniżony krawężnik na parkingu umożliwiający przemieszczanie się i dotarcie do budynku, schody z poręczami prowadzące do budynku, pochylnię z poręczami (szerokość płaszczyzny ruchu 1,2 m; długość poziomej płaszczyzny ruchu na początku i na końcu pochylni wynosiła co najmniej 1,5 m), wejście do budynku o powierzchni antypoślizgowej, drzwi do budynku o szerokości 1,00 m, wyraźnie oznakowane wejście do budynku.

2) Budynek nie był ogrodzony. Urząd nie posiadał sygnalizacji przywoławczej umożliwiającej wezwanie osoby, która mogłaby stanowić pomoc w przypadku problemów z przemieszczaniem się, wejściem i poruszaniem się wewnątrz budynku. *[Akta kontroli str. 225-227]*

Badanie dostępności wewnątrz budynku (ciągi komunikacyjne, pokoje biurowe) wykazało, że:

1) Szerokość ciągów komunikacyjnych (140 cm) i drzwi wewnętrznych (ponad 90 cm) umożliwiała poruszanie się wózkiem inwalidzkim. Podłogi miały powierzchnię antypoślizgową. Nie występowały progi.

2) Budynek posiadał schody wewnętrzne (o szerokości 105 cm) z poręczami. Szerokość stopni schodów wynosiła 28,5 cm. Krawędzie stopni schodów wyróżniały się kolorem kontrastującym z kolorem posadzki.

3) Budynek nie był wyposażony w windę.

4) Tablice informacyjne były czytelne (powiększony druk i duży kontrast). W tablicach informacyjnych nie wykorzystano piktogramów lub znaków graficznych (pod kątem osób z upośledzeniem umysłowym). W Kancelarii Ogólnej Urzędu dostępna była lupa powiększająca dla osób niedowidzących (lupę zakupiono w listopadzie 2007 r.).

5) Wśród pracowników Urzędu nie było osoby posługującej się językiem migowym.

[Akta kontroli str. 225-227]

Badanie dostępności zaplecza sanitarnego wykazało, co następuje:

W Urzędzie funkcjonowała – odpowiednio oznakowana - toaleta dla osób niepełnosprawnych. Toaleta umożliwiała swobodne poruszanie się (przestrzeń manewrowa 1,5m x 1,5m). Drzwi do toalety nie miały progów. W pomieszczeniu zamontowano uchwyty ułatwiające obsługę. Wysokość elementów wyposażenia, na które przesiada się osoba niepełnosprawna była zbliżona do wysokości wózka (ok. 50 cm). Wysokość umywalki pozwalała na umycie rąk w pozycji siedzącej.

[Akta kontroli str. 225-227]

Małgorzata Starostka, Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Urzędu, wyjaśniła, że „obsługa interesantów będących osobami niepełnosprawnymi odbywa się w Kancelarii Ogólnej

Urzędu. Pracownik tej Kancelarii przywołuje pracownika Urzędu odpowiedzialnego za zakres sprawy, którą chce załatwić taka osoba. Osoby niepełnosprawne nie są zmuszone do samodzielnego poruszania się po budynku Urzędu. Otrzymują pełną pomoc w Kancelarii.”

[Akta kontroli str. 228-230]

Burmistrz Choszczna Robert Adamczyk wyjaśnił:

- 1) w sprawie istniejących barier architektonicznych w Urzędzie „Budynek, w którym mieści się Urząd został wybudowany w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku i został zaadaptowany na cele administracyjne w latach siedemdziesiątych. (...) Budynek nie jest wyposażony w windę, której zainstalowanie nie jest możliwe z przyczyn technicznych. Umieszczenie windy wewnątrz budynku uszczupliłoby wewnętrzną powierzchnię, która na dzień dzisiejszy jest i tak niewystarczająca. Jedynym rozwiązaniem byłoby zainstalowanie windy poprzez likwidację toalet po jednej stronie budynku, co z kolei spowodowałoby naruszenie istniejących norm sanitarnych dla obiektów użyteczności publicznej. W związku z powyższym obsługa osób niepełnosprawnych odbywa się na parterze budynku (...) przez pracowników Kancelarii Ogólnej. W planach przebudowy Urzędu jest stworzenie na parterze Biura Obsługi Interesanta.”
- 2) w sprawie sygnalizacji przywoławczej: „W Urzędzie funkcjonuje wewnętrzna komunikacja telefoniczna, dzięki której osoba niepełnosprawna zgłaszająca się do Urzędu może liczyć na uzyskanie pomocy w pełnym zakresie, w przypadku problemów z poruszaniem się, po bezpośredni kontakt z pracownikiem Urzędu uprawnionym do załatwienia jej indywidualnej sprawy.”
- 3) w sprawie obsługi osób głuchoniemych (znajomość języka migowego): „Nie podejmowałem kroków w tym temacie, gdyż na terenie Gminy Choszczno mieszka tylko jedna dwuosobowa głuchoniema rodzina. Niemniej jednak w najbliższej przyszłości przeanalizuję ten problem.”

[Akta kontroli str. 256-259]

1.6. W badanym okresie Urząd nie podejmował działań związanych z likwidacją barier architektonicznych na rzecz osób niepełnosprawnych. Budowę podjazdu (pochylni) oraz remont toalety pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych przeprowadzono w latach 90-tych (w kadencji 1994-1998).

W 2007 r. Urząd dokonał zakupu lupy sferycznej (o powiększeniu 4-krotnym) na potrzeby interesantów będących osobami niedowidzącymi.

[Akta kontroli str. 223-224, 228-230]

II. W ww. okresie Urząd realizował umowy objęte programem „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”, zatwierdzonym uchwałą nr 28/2003 Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej „PFRON”) z dnia 5 czerwca 2003 r., zmienionym uchwałą nr 41/2003 Rady Nadzorczej PFRON z dnia 8 października 2003 r., uchwałą nr 27/2004 Rady Nadzorczej PFRON z dnia 8 września 2004 r. oraz uchwałą nr 14/2005 Rady

Nadzorczej PFRON z dnia 19 lipca 2005 r. Celem programu była aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy. Przekazywane w ramach programu środki finansowe umożliwiały organizowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych, a także wyposażenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, odpowiednio do ich potrzeb i możliwości. Program miał się przyczyniać do zainicjowania lub wsparcia działań prowadzonych przez instytucje wykonujące zadania z zakresu administracji publicznej na rzecz osób niepełnosprawnych oraz pozwolić na zatrudnienie, na stanowiskach związanych w szczególności z obsługą baz danych oraz obsługą recepcyjną, osób niepełnosprawnych, dając tym osobom gwarancję stabilnego zatrudnienia. Podstawą prawną uruchomienia i realizacji programu był art. 47 ust. 1 pkt 4 lit. a) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹¹ (dalej „ustawy o rehabilitacji”). Adresatami programu były m.in. jednostki samorządu terytorialnego, które zatrudniały przez okres co najmniej 42 miesiące osoby z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności (lub orzeczeniem równoważnym) – bezrobotne lub poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu, posiadające skierowanie do pracy z powiatowego urzędu pracy.

Warunkiem uczestnictwa w programie było nieposiadanie:

- 1) wymagalnych zobowiązań wobec PFRON,
- 2) zaległości w obowiązkowych wpłatach na PFRON,
- 3) wymagalnych zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej „ZUS”) i urzędu skarbowego.

Pomoc - w ramach programu – PFRON udzielał w formie:

- 1) dofinansowania lub refundacji kosztów wyposażenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, odpowiednio do ich potrzeb i możliwości,
- 2) dofinansowania lub refundacji kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych zatrudnionych na nowych miejscach pracy,
- 3) refundacji kosztów wynagrodzeń oraz składek należnych od pracodawcy na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzeń osób niepełnosprawnych zatrudnionych na nowych miejscach pracy, za 18 miesięcy.

Dofinansowanie lub refundacja kosztów następować mogła na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy wnioskodawcą a PFRON, określającej obowiązki oraz uprawnienia stron i stanowiącej zobowiązanie do ich przestrzegania. Dofinansowanie lub refundacja nie mogła przekroczyć:

¹¹ Dz. U. Nr 123 poz. 776 ze zm.



- 1) kwoty 15.000 zł na każde wyposażone nowe miejsce pracy,
- 2) kwoty 1.250 zł za każdą przeszkoloną osobę niepełnosprawną,
- 3) kwoty 2,5-krotności najniższego wynagrodzenia za każdą zatrudnioną w danym miesiącu osobę niepełnosprawną (przy refundacji kosztów wynagrodzeń oraz składek na ubezpieczenia społeczne).

Wypłata refundacji następować miała co drugi miesiąc w okresie 36 miesięcy od dnia zatrudnienia osoby niepełnosprawnej na nowym miejscu pracy. Refundacja obejmowała również koszty poniesione za czas niezdolności pracownika do pracy, o której mowa w art. 92 kodeksu pracy, a także, przysługujące na podstawie odrębnych przepisów, dodatkowe wynagrodzenie roczne. Refundacja nie obejmowała wynagrodzenia pracownika oraz kosztów pracodawcy w części finansowanej przez budżet państwa lub PFRON na podstawie ustawy o rehabilitacji. Program dopuszczał możliwość przekazywania środków PFRON w formie zaliczki na wypłatę wynagrodzeń oraz składek należnych od pracodawcy za miesiąc grudzień.

Dofinansowaniu lub refundacji kosztów nie podlegały koszty finansowane ze środków PFRON na podstawie odrębnych przepisów lub programów celowych, a także koszty poniesione przed datą wejścia w życie programu lub poniesione przed podpisaniem umowy z PFRON.

W przypadku otrzymania pomocy finansowej w ramach programu, wnioskodawca zobowiązany był w szczególności do:

- 1) wyposażenia nowych miejsc pracy, zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami, które dotyczyły w szczególności: powierzchni, oświetlenia, temperatury pomieszczenia, wilgotności powietrza, dopuszczalnych norm stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, hałasu,
- 2) zapewnienia na nowych miejscach pracy właściwych warunków sanitarnych, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz odpowiedniego rodzaju pracy dla danej osoby niepełnosprawnej,
- 3) uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy (dalej „PIP”) o nowym miejscu pracy wyposażonym dla osoby niepełnosprawnej ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- 4) zatrudniania na nowych miejscach pracy osób niepełnosprawnych przez okres nie krótszy niż 42 miesiące¹².

[Akta kontroli str. 232-237]

¹² 1) Przerwy w zatrudnieniu osoby niepełnosprawnej na nowym miejscu pracy wydłużały czas trwania zobowiązania o okres równy przerwie w zatrudnieniu. 2) Udzielone urlopy bezpłatne, wychowawcze i długotrwałe zwolnienia lekarskie (powyżej 33 dni), wydłużały czas trwania zobowiązania o okres równy przerwie w zatrudnieniu, jeżeli wnioskodawca nie zatrudnił na tym miejscu pracy, na czas określony, innej osoby niepełnosprawnej spełniającej warunki programu. 3) Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej był krótszy niż 42 miesiące, wnioskodawca zobowiązany zwrócić do PFRON środki finansowe, które otrzymał tytułem dofinansowania lub refundacji kosztów wyposażenia nowego miejsca pracy, w wysokości równej 1/42 ich części za każdy miesiąc kalendarzowy brakujący do 42 miesięcy, nie mniej niż za 6 miesięcy. 4) Wnioskodawca nie zwracał środków, jeżeli zatrudnił w terminie 3 miesięcy od dnia powstania wakatów inną osobę niepełnosprawną posiadającą

W ramach programu „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej” - w badanym okresie - Urząd realizował dwie umowy zawarte z PFRON:

- 1) nr OSP/000007/OD/D z dnia 16.08.2006 r. (pomoc finansowa do łącznej wysokości 105.703,64 zł z przeznaczeniem na wyposażenie dwóch nowych miejsc pracy, wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne dwóch osób niepełnosprawnych za 18 miesięcy; aneks nr 1 do ww. umowy zawarty dnia 02.12.2006 r. zmienił umowę w sprawie refundacji kosztów na umowę w sprawie dofinansowania kosztów oraz wydłużył termin wyposażenia nowych miejsc pracy z 30.11.2006 r. do 14.12.2006 r.; aneks nr 2 podpisany dnia 17.11.2008 r. zmienił kwotę przyznanej pomocy finansowej – do łącznej wysokości 106.032,50 zł),
- 2) nr OSP/00009/OD/D z dnia 13.06.2007 r. (pomoc finansowa do łącznej wysokości 96.342,60 zł z przeznaczeniem na wyposażenie dwóch nowych miejsc pracy, wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne dwóch osób niepełnosprawnych za 18 miesięcy; aneks nr 1 do ww. umowy podpisany dnia 17.11.2008 r. zmienił kwotę przyznanej pomocy finansowej – do łącznej wysokości 97.611,92 zł).

[Akta kontroli str. 13-37, 88-97]

1. Urząd spełniał warunki określone w uchwałach Rady Nadzorczej PFRON dla programu „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”, tj. nie posiadał - w przypadku obu umów - wymagalnych zobowiązań wobec PFRON, zaległości w obowiązkowych wpłatach na PFRON oraz wymagalnych zobowiązań wobec ZUS i właściwego urzędu skarbowego. Ponadto – w obu przypadkach - przedłożył następujące dokumenty wymagane do wniosku: aktualny statut, wydane przez bank zaświadczenie o posiadaniu rachunku bankowego, zaświadczenie o zarejestrowaniu w Urzędzie Statystycznym i nadaniu numeru REGON, roczny bilans jednostki samorządu terytorialnego (Gminy Choszczno) za rok poprzedzający rok złożenia wniosku, sprawozdanie Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał roku poprzedzającego rok złożenia wniosku oraz kalkulację wydatków związanych z przedmiotem wniosku (kosztorys). Założenia programu nie przewidywały konieczności spełnienia innych warunków.

[Akta kontroli str. 71-72, 140-141]

2. Rada Nadzorcza PFRON, na podstawie uchwały nr 31/2007 z dnia 18 grudnia 2007 r., postanowiła zakończyć realizację programu „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej” z dniem 1 stycznia 2008 r. Umowy zawarte przez Urząd z PFRON (z dnia 16.08.2006 r. i 13.06.2007 r.) umożliwiały prawidłową realizację zadań finansowanych w ramach programu, w szczególności pozwalały na wywiązanie się Urzędu ze zobowiązania dotyczącego terminowego wyposażenia nowych miejsc pracy.

jąca skierowanie z powiatowego urzędu pracy, przy czym wynikająca z tego tytułu przerwa w zatrudnieniu wydłużała czas trwania zobowiązania o okres równy przerwie w zatrudnieniu.

W przypadku umowy z dnia 16.08.2006 r. termin wyposażenia nowych miejsc pracy z 30.11.2006 r. wydłużono do 14.12.2006 r. Przyznana pomoc finansowa na wyposażenie dwóch stanowisk wyniosła 29.982,56 zł, w tym: 15.000,00 zł na stanowisko ds. gospodarki przestrzennej (na zakup komputera LCD, drukarki kolorowej laserowej, skanera, faxu, biurka komputerowego, krzesła obrotowego, UPS, komody oraz szafki półko-regał) i 14.982,56 zł na stanowisko konserwatora (66 pozycji towarów, w tym m.in. stół i szafki warsztatowe, szlifierka, myjka, lutownica, strug, imadło, młotowiert, nitownica, suwmiarka, przecinak ślusarski, wyrzynarka, zestawy pilników, wkrętaki, dłuta, pilniki itp.). [Akta kontroli str. 13, 22-23, 33, 65-67]

Umowa z dnia 13.06.2007 r. przewidywała wyposażenie nowych miejsc pracy w terminie do 31.08.2007 r. Przyznana pomoc finansowa na wyposażenie dwóch stanowisk wyniosła 30.000,00 zł, w tym: 15.000,00 zł na stanowisko ds. ochrony środowiska (na zakup komputera wraz z oprogramowaniem OFFICE 2007, monitora, UPS, drukarki, faxu, skanera, biurka komputerowego, krzesła obrotowego, komody, zestawu półko-regał, szafy i podstawki pod monitor) i 15.000,00 zł na stanowisko ds. bezpieczeństwa administracyjnego (na zakup sejfu, zamka elektronicznego, biurka komputerowego, krzesła obrotowego, komody, zestawu półko-regał, notebooka, komputera z oprogramowaniem OFFICE 2007 oraz monitora).

[Akta kontroli str. 88, 95, 129-134]

Ponadto w toku realizacji umów, z uwagi na wysokość poszczególnych wydatków, nie było podstaw prawnych do wszczynania postępowań w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹³. Urząd miał możliwość dotrzymania terminów realizacji zadań określonych w zawartych umowach.

[Akta kontroli str. 65-67, 129-134]

3. Analiza prawidłowości realizacji zadań wynikających z zawartych umów wykazała, co następuje:

a) Umowa z dnia 16.08.2006 r. w § 1 ust. 1 pkt 1 stanowiła, że wnioskodawca (Urząd) „wyposaży 2 nowe miejsca pracy (...) w terminie do 30.11.2006 r.” Termin ten został – na podstawie aneksu zawartego dnia 02.12.2006 r. – zmieniony na dzień 14.12.2006 r. Na podstawie faktur dokumentujących zakup wyposażenia (nr 222899/8014/2006 z dnia 13.12.2006 r. /nr proformy 8849/ i nr 524/2006 z dnia 13.12.2006 r./termin płatności 29.12.2006 r./) oraz dowodów przyjęcia środków trwałych OT (nr 1/12/2006, 3/12/2006, 1/12/W, 4/12/2006, 2/12/2006) ustalono, że przyjęcie wyposażenia nastąpiło dnia 29.12.2006 r., co oznacza, że stanowisk pracy nie wyposażono do dnia 14.12.2006 r. (przekroczenie terminu wyniosło 15 dni). Fakt wydania przez kontrahenta zakupionych towarów po dniu 14.12.2006 r. potwierdza

¹³ Dz.U. z 2007 r. Nr .223, poz. 1655 ze zm.

pismo Urzędu (znak Or.0717-18/06 z dnia 18.12.2006 r.) skierowane do PFRON, w którym p.o. Naczelnika Wydziału Organizacyjnego Małgorzata Starostka napisała, że „(...) wszystkie wymienione na fakturze przedmioty zostaną wydane przez Castoramę Polską Sp. z o.o. (...) dopiero po wpłynięciu należności na konto. Wtedy też otrzymam oryginał faktury, który niezwłocznie zostanie przesłany do PFRON.” Ustalono, że przyczyną niedotrzymania ww. terminu była decyzja Urzędu o sfinansowaniu zakupów przez PFRON (aneks z 02.12.2006 r. zmienił dodatkowo umowę z „refundacji kosztów” na „dofinansowanie”) - umożliwiającą nieangażowanie środków budżetowych Gminy Choszczno - oraz zwłoka w realizacji zakupów, których dokonano 13.12.2006 r., tj. 11 dni po podpisaniu aneksu. *[Akta kontroli str.13, 22-23, 41-56]*

Zgodnie z postanowieniem umowy zawartym w § 9 pkt 1 (§ 11 ust.1 pkt 2 umowy będącej załącznikiem do aneksu 1/2006 z 02.12.2006 r.) umowa mogła ulec rozwiązaniu w przypadku „niewyposażenia przez wnioskodawcę nowych miejsc pracy w terminie, o którym mowa w § 1 ust.1 umowy”. *[Akta kontroli str. 18, 30]*

Burmistrz Choszczna Robert Adamczyk wyjaśnił: „Wniosek o przyznanie pomocy finansowej (...) został złożony w dniu 09 marca 2006 r. przez urzędującego wówczas burmistrza Ryszarda Boratyńskiego. Planowana data zatrudnienia we wniosku została określona na 01 grudnia 2006 r. W dniu 16 sierpnia 2006 r. została podpisana umowa (...), na mocy której urząd został zobligowany do wyposażenia ww. stanowisk do dnia 30 listopada 2006 r. i zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Później, zgodnie z podpisanym przez obie strony aneksem, został ten termin wydłużony do 14 grudnia 2006 r. W dniu 26 listopada 2006 r. odbyły się wybory samorządowe na mocy których w dniu 02 grudnia burmistrzem Choszczna został wybrany Pan Robert Adamczyk. W pozostawionej przez Naczelnika Wydziału Organizacyjnego Panią Teresę Mrowicką dokumentacji wynika, iż przyczyną uniemożliwiająca wywiązanie się z pierwotnego terminu było niewyrażenie zgody na przesunięcie środków w budżecie przez Radę Miejską. Z otrzymanego w dniu 10 listopada 2006 r. pisma wynikało, iż istnieje możliwość dokonania zakupów na wyposażenie wnioskowanych stanowisk bez angażowania środków własnych. Nie znamy odpowiedzi na pytanie dlaczego poprzedni burmistrz nie skorzystał z tej formy dofinansowania i nie sfinalizował umowy. W chwili uzyskania informacji o zaistniałej sytuacji podjęto wszelkie starania, aby uruchomić przyznane środki i dokonać zakupów. Sytuacja była na tyle trudna, iż zbliżał się koniec roku kalendarzowego i budżetowego i na realizację umowy pozostało tylko kilka dni. W związku z powyższym Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Pani Małgorzata Starostka skontaktowała się telefonicznie z Oddziałem PFRON w Szczecinie w celu zasięgnięcia informacji, co możemy zrobić, aby te środki wydatkować. W wyniku rozmowy dokonano zamówienia wszystkich wymienionych przedmiotów i sprzętów i oryginały faktur przesłano do Oddziału PFRON w Szczecinie celem dokonania zapłaty. Wa-

runkiem wydania towaru było wpłynięcie środków na wymienione na fakturach konto. Zakupu należało dokonać w terminie nie przekraczającym 14 grudnia 2006 r. Z tych ustaleń wywiązaliśmy się. Faktury zostały wystawione w dniu 13 i 14 grudnia 2010 r.”

[Akta kontroli str. 238, 242]

Stwierdzono, że niedotrzymanie terminu na wyposażenie stanowisk pracy nie skutkowało brakiem możliwości świadczenia pracy przez osoby niepełnosprawne, ponieważ umowy o pracę zostały podpisane z dniem 01.01.2007 r.

[Akta kontroli str. 39-40]

Ustalono ponadto, że pracownicy PFRON, po otrzymaniu dokumentacji potwierdzającej utworzenie nowych stanowisk pracy (wraz z fakturami zakupu i dowodami przyjęcia środków trwałych OT)¹⁴, a także w protokole¹⁵ z przeprowadzonych czynności kontrolnych sposobu realizacji ww. umowy, nie wnosili zastrzeżeń do faktycznego terminu wyposażenia stanowisk pracy.

[Akta kontroli str. 57, 65-67]

Termin wyposażenia stanowisk pracy określony w umowie z dnia 13.06.2007 r. został dochowany.

[Akta kontroli str. 88,]

b) Zgodnie z warunkami umów z dnia 16.08.2006 r. i 13.06.2007 r. określonymi w § 3 ust.1 pkt 4 wnioskodawca (Urząd) zobowiązany był do zawarcia umów o pracę z osobami niepełnosprawnymi w terminie „do jednego miesiąca od daty potwierdzenia przez pracowników PFRON faktu wyposażenia nowych miejsc pracy”.

[Akta kontroli str. 98-117]

W przypadku umowy z dnia 16.08.2006 r. umowy o pracę z osobami niepełnosprawnymi zawarto z dniem 01.01.2007 r., a przesłanie do PFRON dokumentacji potwierdzającej utworzenie dwóch nowych stanowisk pracy miało miejsce dnia 08.02.2007 r. (pismo Urzędu znak Or.0717-18/07 z 08.02.2007 r. podpisane przez p.o. Naczelnika Wydziału Organizacyjnego Małgorzatę Starostkę).

[Akta kontroli str. 57]

Zgodnie z umową z dnia 13.06.2007 r. umowy o pracę z osobami niepełnosprawnymi zawarto z dniem 31.08.2007 r., a przesłanie do PFRON dokumentacji potwierdzającej utworzenie dwóch nowych stanowisk pracy miało miejsce dnia 20.09.2007 r. (pismo Urzędu znak Or.0717-19/07 z 20.09.2007 r. podpisane przez Burmistrza Choszczna Roberta Adamczyka).

[Akta kontroli str. 118]

Wszystkie umowy o pracę – w ramach programu – zawarto przed potwierdzeniem przez pracowników PFRON faktu wyposażenia nowych miejsc pracy, wbrew postanowieniom ww. umów.

¹⁴ Pismo Urzędu znak Or.0717-18/07 z 08.02.2007 r.

¹⁵ protokół kontroli PFRON z 21.05.2008 r. (dotyczący umowy z 16.08.2006 r.)

Burmistrz Choszczna Robert Adamczyk wyjaśnił: „W związku z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych uznaliśmy, iż przyjęcie faktur i dokonanie płatności za zakupione wyposażenie przez PFRON jest jednoznaczne z akceptacją warunków umowy. Ponadto zależało nam na szybkim zatrudnieniu osób i uruchomieniu stanowisk pracy.” *[Akta kontroli str. 238-239, 242]*

Ustalono, że pracownicy PFRON, po otrzymaniu dokumentacji potwierdzającej utworzenie nowych stanowisk pracy, a także w protokołach¹⁶ z przeprowadzonych czynności kontrolnych sposobu realizacji ww. umów, nie kwestionowali terminów zawartych przez Urząd umów o pracę. *[Akta kontroli str. 118, 129-134]*

c) Zgodnie z warunkami umów z dnia 16.08.2010 r. i 13.06.2007 r. określonymi w § 3 ust.1 pkt 3 wnioskodawca (Urząd) zobowiązany był do uzyskania pozytywnej opinii PIP o nowym miejscu pracy. *[Akta kontroli str. 25, 90]*

W protokole kontroli oraz decyzji Inspektora Pracy PIP z 16.02.2007 r. (nr 14079/Sz-5121-II-3/K015/2007) odnoszących się do umowy z 16.08.2006 r. stwierdzono, że stanowisko konserwatora zostało przystosowane do stopnia niepełnosprawności pracownika w stopniu wymaganym przepisami prawa - z wyjątkiem obsługi automatu spawalniczego typu MAG POWER 1800 DUAL, do obsługi którego pracownik nie posiadał udokumentowanych dodatkowych kwalifikacji zawodowych określonych w § 27 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 27 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych¹⁷. W protokole kontroli zamieszczono uwagę dotyczącą bezwzględnego niedopuszczania pracownika do obsługi ww. spawarki do czasu uzyskania przez niego wymaganych kwalifikacji.

[Akta kontroli str. 58-63]

W sprawie posiadania przez konserwatora dodatkowych kwalifikacji zawodowych związanych z obsługą spawarki Burmistrz Choszczna Robert Adamczyk wyjaśnił: „Konserwator zdobył wymagane kwalifikacje na zajmowanym stanowisku związane z obsługą specjalistycznego sprzętu. W załączeniu świadectwo zdobycia kwalifikacji.”

[Akta kontroli str. 239, 242]

d) W protokole kontroli PFRON z 18.10.2007 r. odnoszącym się do umowy z 13.06.2007 r. stwierdzono, że „(...) stanowisko administracyjne – młodszy referent ds. ochrony środowiska zostało wyposażone w wielofunkcyjne urządzenie biurowe typu HP LJ 2840 posiadające funkcje, które umożliwiają drukowanie, skanowanie oraz faksowanie. Natomiast faktura VAT nr FA/2007/002198 z dnia 30.08.2007 r. zawiera zapisy: w pkt 2 – drukarka HP LJ 2840 w cenie

¹⁶ protokół kontroli PFRON z 21.05.2008 r. (dotyczący umowy z 16.08.2006 r.) i protokół kontroli z 18.10.2007 r. (dotyczący umowy z 13.06.2007 r.)

¹⁷ Dz. U. Nr 40, poz. 470

3.200 zł, w pkt 4 – fax HP LJ 2840 w cenie 900 zł, w pkt 5 – skaner HP LJ 2840 w cenie 1.500 zł, z której wynika, iż są to oddzielne urządzenia biurowe.” Innych uwag w tym zakresie w protokole kontroli nie zamieszczono. *[Akta kontroli str. 129-134]*

Analiza faktur zakupionego wyposażenia wykazała, że w dniu 04.12.2007 r. (tj. po kontroli PFRON) kontrahent wystawił korektę faktury nr FKOR/2007/000113 (do dokumentu FA/2007/002198 z dnia 30.08.2007 r.), w której wykazał wymienione wyżej pozycje nr 2, 4 i 5 z wartościami ujemnymi i razem do zwrotu kwotę 5.600,00 zł. W tym samym dniu kontrahent wystawił fakturę VAT nr FA/2007/003157 na „Drukarkę HP CLJ 2820 - urządzenie wielofunkcyjne” (z modułem faxu i skanera) o wartości ogółem 5.600,00 zł. Ustalono, że 3 oddzielne urządzenia biurowe zostały zamienione na (lub w)1 urządzenie wielofunkcyjne.

[Akta kontroli str. 98-101]

W § 2 pkt 1 umowy z 13.06.2007 r. postanowiono, że wyposażenie nowych miejsc pracy miało być zgodne z zakresem określonym w załączniku nr 1a ww. umowy, co oznacza, że Urząd zaplanował zakup trzech oddzielnych urządzeń biurowych (drukarki, faksu i skanera). Urząd nie zawarł stosownego aneksu do umowy w powyższym zakresie.

Ustalono, że PFRON pozytywnie zweryfikował wniosek Urzędu o zwrot kosztów wyposażenia ww. stanowiska pracy. *[Akta kontroli str. 89, 187-189]*

Burmistrz Choszczna Robert Adamczyk wyjaśnił: „Nie wymieniono sprzętu. Dokonano jedynie korekty faktury uszczegóławiającej dokonanie zakupu wyposażenia sprzętu wielofunkcyjnego. Z uwagi na niewielką powierzchnię stanowiska administracyjnego wszystkie wymienione na fakturze urządzenia (skaner, drukarka, fax) zostały złożone w urządzenie wielofunkcyjne.”

[Akta kontroli str. 239, 242]

Ustalono, że oddzielne urządzenia biurowe wykazane na fakturze z dnia 30.08.2007 r. stanowiły inny model (HP LJ 2840) niż urządzenie wielofunkcyjne wymienione na fakturze z dnia 04.12.2007 r. (model HP CLJ 2820).

[Akta kontroli str. 98-101]

W dniu 17.09.2010 r. kontroler stwierdził, że stanowisko referenta ds. ochrony środowiska wyposażone było w urządzenie HP DeskJet 1280 (nr inw.: 491-2001527).

[Akta kontroli str. 231]

W sprawie wyposażenia ww. stanowiska pracy Burmistrz Choszczna wyjaśnił: „(...) Stanowisko pracy (...) zostało chwilowo wyposażone w urządzenie zastępcze (drukarkę Samsung), gdyż zakupione urządzenie wielofunkcyjne HP CLJ 2820 uległo uszkodzeniu (zawias pokrywy skanera) i zostało przeniesione do informatyków celem jego naprawy. (...)”

[Akta kontroli str. 260-262]

W pozostałym zakresie Urząd zrealizował zadania w sposób całkowicie zgodny z warunkami zawartych umów. [Akta kontroli str. 13-67, 88-136]

5. Środki otrzymywane z PFRON na podstawie zawartych umów wpływały na wyodrębniony w tym celu rachunek bankowy (nr 81 8359 0005 0028 9098 2000 0041). Z wnioskiem o utworzenie takiego rachunku Urząd wystąpił do banku w dniu 08.02.2007 r. Otwarcie i prowadzenie odrębnego rachunku nastąpiło z dniem 15.02.2007 r. Środki wpływające na ww. rachunek stanowiły refundację kosztów wynagrodzeń i składek należnych od pracodawcy na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzeń osób niepełnosprawnych zatrudnionych na nowych stanowiskach pracy. Na rachunku tym naliczane były odsetki bankowe (kapitalizacja). Otrzymane z PFRON środki, bezpośrednio z wydzielonego rachunku bankowego, przelewane były - jako środki budżetowe („refundacja PFRON”) - na konto organu 133-„Rachunek budżetu” (rachunek bankowy nr 83 8359 0005 0028 9098 2000 0005). Innych operacji na tym rachunku nie dokonywano.

[Akta kontroli str. 171-180]

Ustalono, że środki z refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy w 2007 r. dotyczące umowy z 13.06.2007 r. trafiły z PFRON bezpośrednio na konto 133-„Rachunek budżetu” (rachunek bankowy nr 83 8359 0005 0028 9098 2000 0005), ponieważ umowa obligowała Urząd do wydzielenia osobnego rachunku bankowego dla zaliczek na wynagrodzenia za miesiąc grudzień.

[Akta kontroli str. 187-189]

6. Zawarte przez Urząd umowy nie przewidywały obowiązku zagwarantowania udziału własnego na finansowanie przedsięwzięć wskazanych we wnioskach. Przekazywanie środków z PFRON odbywało się na zasadzie refundacji wydatków. Wyjątek stanowiło sfinansowanie przez PFRON w 2006 r. wyposażenia dwóch nowych miejsc pracy (umowa z dnia 16.08.2006 r. zmieniona aneksem z 02.12.2006 r.).

[Akta kontroli str. 13-19, 22-30, 35-36, 88-96]

7. Zgodnie z postanowieniami obydwu zawartych z PFRON umów wnioskodawca (Urząd) zobowiązany był do wydzielenia osobnego rachunku bankowego „w celu zapewnienia ewidencji księgowej dla środków (pozyskanych z) PFRON” (§ 1 ust. 5 skorygowanej umowy z 16.08.2006 r. będącej załącznikiem do aneksu zawartego dnia 02.12.2006 r. i § 5 ust. 4 umowy z 13.06.2007 r.).

[Akta kontroli str. 24, 92]

Urząd, jako jednostka sektora finansów publicznych, zobligowany był do przestrzegania warunków zawartych umów, postanowień ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁸ i przepisów wykonawczych do tejże ustawy.

¹⁸ Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

Stwierdzono, że mimo otwarcia odrębnego rachunku bankowego Urząd nie utworzył w księgach rachunkowych oddzielnego konta księgowego dla środków PFRON (syntetycznego lub analitycznego). Zapisy księgowe związane z dokonywaniem refundacji środków PFRON były następujące:

- z wydzielonego rachunku bankowego (nr 81 8359 0005 0028 9098 2000 0041) środki trafiały bezpośrednio na konto organu 133-„Rachunek budżetu” (rachunek bankowy nr 83 8359 0005 0028 9098 2000 0005) w korespondencji z kontem 222-„Rozliczenie dochodów budżetowych”,
- z ww. konta 133 środki były przeksięgowywane na rachunek bieżący jednostki budżetowej (Urzędu), tj. na konto 130-02-„Dochody Urzędu” w korespondencji z kontem 750-„Przychody i koszty finansowe” (rozdział 75095 § 0970). *[Akta kontroli str. 185-186]*

Na koncie 130-02-„Dochody Urzędu” ewidencjonowano też inne zwroty poniesionych kosztów, w tym: zwroty opłat za gaz i energię elektryczną, refundacje z Urzędu Pracy za prace interwencyjne, opłaty za służebność gruntu. W 2009 r. saldo tego konta – na koniec roku – wyniosło 153.261,50 zł. Saldo odrębnego rachunku bankowego środków PFRON wyniosło na koniec 2009 r. 0 zł, a łączna suma obrotów 45.488,84 zł (po stronie Wn). Salda tego rachunku bankowego (oraz sumy obrotów) nie można była zweryfikować z saldem i obrotami wykazanymi na koncie 130-02 z powodu księgowania na nim – poza refundacją środków z PFRON - innych operacji. Na koncie 130-02 kwota refundacji otrzymanych z PFRON w 2009 r. była zgodna z sumą obrotów ww. rachunku (45.488,84 zł), lecz sprawdzenie tej kwoty było możliwe z uwagi na niewielką ilość księgowania dokonanych na tym koncie w ciągu roku (73). *[Akta kontroli str. 179-184]*

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych¹⁹ stanowi w § 4, że operacje gospodarcze dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego są ujmowane w księgach rachunkowych na odrębnych kontach księgowych w zakresie faktycznych (kasowo zrealizowanych) wpływów i wydatków dokonanych na bankowych rachunkach budżetów oraz rachunkach bieżących dochodów i wydatków budżetowych jednostek budżetowych. Oznacza to, że każdemu odrębnemu rachunkowi bankowemu winno być przyporządkowane – dla przejrzystości działań – wydzielone konto księgowe.

Zasada ta ma swoje odzwierciedlenie w obowiązkach Urzędu w zakresie czynności związanych z inwentaryzacją, określonych w art. 18 ust. 2, art. 26 ust. 1 pkt 2, art. 26 ust. 3

¹⁹ Dz.U. Nr 142, poz.1020 ze zm.

pkt 1 i art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi potwierdzone salda rachunków bankowych należy porównać z saldami wynikającymi z prowadzonych kont rachunkowych.

W sprawie braku wyodrębnienia w księgowości Urzędu konta dla środków PFRON Naczelnik Wydziału Budżetu Grażyna Wsuł wyjaśniła: „Brak wyodrębnionej kartoteki finansowej dotyczącej zwrotu środków jako refundacji wynagrodzeń PFRON wynikał z małej ilości operacji w danym roku (2007 r.- 3 operacje, 2008 r. 6 operacji, 2009 r. – 8 operacji). Było to jedynie zaznaczone na ogólnej kartotece. W 2010 r. wpłaty z PFRON są wyodrębnione (w załączeniu kartoteka)”. *[Akta kontroli str. 239-240, 244, 248-251]*

Stwierdzono, że przedłożona kartoteka finansowa była wydrukiem z konta 130-02 – „Dochody Urzędu” za okres od 01.01.2010 r. do 31.08.2010 r., na którym środki PFRON wyodrębniono osobną klasyfikacją budżetową (750/75095/0970/097001). Odrębna klasyfikacja budżetowa nie stanowiła odrębnego konta księgowego. *[Akta kontroli str. 248-251]*

Zgodnie z wymogami zawartymi w ustawie o rachunkowości w księgach rachunkowych należało ujmować (w postaci zapisu księgowego) każde zdarzenie, każdą operację gospodarczą, która wystąpiła w danym okresie sprawozdawczym (art. 4 ust. 2 oraz art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości). Okresami sprawozdawczymi były poszczególne miesiące danego roku.

Stwierdzono, że ujęcie w księgach - na koncie 133-„Rachunek budżetu” - zrefundowanych kosztów z PFRON dokonane zostało w 4 przypadkach w opóźnieniu 1 lub 2 miesięcy powodując ujęcie dochodów budżetowych w nieprawidłowym okresie sprawozdawczym, tj.:

- w 2007 r.: 1) środki z PFRON wpłynęły na wyodrębniony rachunek bankowy Urzędu w dniu 10.04.2007 r. (3.979,76 zł) i 29.05.2007 r. (3.979,76 zł); przekazanie na budżet nastąpiło dnia 04.06.2007 r. w kwocie zbiorczej 7.959,52 zł, 2) środki z PFRON wpłynęły w dniu 17.07.2007 r. (3.979,76 zł) i 17.09.2007 r. (3.979,76 zł); przekazanie na budżet nastąpiło dnia 20.09.2007 r. w kwocie zbiorczej 7.959,52 zł,
- w 2008 r.: 1) środki z PFRON wpłynęły na wyodrębniony rachunek bankowy Urzędu w dniu 27.03.2008 r. (3.289,67 zł) i 27.03.2008 r. (5.643,80 zł); przekazanie na budżet nastąpiło dnia 03.04.2008 r. w kwocie zbiorczej 8.933,47 zł, 2) środki z PFRON wpłynęły w dniu 18.07.2008 r. (3.455,70 zł); przekazanie na budżet nastąpiło dnia 05.08.2008 r. w kwocie 3.455,70 zł.

Z powyższych ustaleń wynika, że sprawozdania budżetowe z wykonania dochodów budżetowych (Rb-27S) za miesiące kwiecień, maj i lipiec 2007 r. oraz za miesiące marzec i lipiec 2008 r. nie były prawidłowe. Dochody zaniżono w sposób następujący: w kwietniu, maju i lipcu 2007 r. o kwotę 3.979,76 zł (w każdym z tych miesięcy), w marcu 2008 r. o kwotę 8.933,47 zł, a w lipcu 2008 r. o kwotę 3.455,70 zł.

W latach 2009-2010 ewidencjonowanie w księgach zrefundowanych kosztów odbywało się prawidłowo (z zachowaniem właściwych okresów sprawozdawczych).

[Akta kontroli str. 173-178]

Zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, co oznacza, że dokonane w nich zapisy winny odzwierciedlać stan rzeczywisty. Stosując zasady rachunkowości należało rzetelnie i jasno przedstawiać sytuację finansową Urzędu w poszczególnych okresach sprawozdawczych, w tym zdarzenia ujmowane w sprawozdaniach budżetowych (art. 4 ust. 1 i 2 ww. ustawy w związku z art. 3 ust. 1 pkt 8).

Powody księgowania ze zwłoką 1 lub 2 miesięcy zrefundowanych kosztów PFRON wyjaśniła Naczelnik Wydziału Budżetu Grażyna Wsuł: „Sprawozdania z wykonania dochodów budżetowych Rb-27S Urzędu jako jednostki budżetowej przedstawiały sytuację finansową za dany okres sprawozdawczy, a kwoty refundacji nie zmieniały w sposób znaczny realizacji dochodów. Natomiast sprawozdania kwartalne z wykonania budżetu (organu) odzwierciedlały stan rzeczywisty, który podlegał szczegółowej analizie w danym okresie.”

[Akta kontroli str. 244]

Badanie prawidłowości i rzetelności ewidencji księgowej przeprowadzone na podstawie 8 faktur²⁰ dokumentujących 100% poniesionych wydatków na wyposażenie nowych miejsc pracy (oraz stosownych zapisów księgowych) pod kątem prawidłowości wartości²¹ transakcji, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych nie wykazało nieprawidłowości w tym zakresie. Wyjątek stanowił sposób ujęcia w księgach urzędu biurowego o nazwie „Drukarka HP CLJ 2820 Urządzenie wielofunkcyjne” o wartości 5.600,00 zł²², które zostało zaksięgowane na koncie 013-„Pozostałe środki trwałe”, mimo, iż jego wartość przekraczała 3.500,00 zł. Skutkiem błędnego księgowania na koncie 013 (zamiast na koncie 011-„Środki trwałe”) było dokonanie odpisu umorzeniowego (100% wartości) na koncie 072-„Umorzenie pozostałych środków trwałych”. Zgodnie z zapisem § 5 ust. 2 ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. (w sprawie szczególnych zasad rachunkowości ...) środki trwałe umarza się i amortyzuje przy zastosowaniu stawek określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych.

[Akta kontroli str. 41-55, 98-117]

Wyjaśnienie w sprawie sposobu księgowania ww. środka trwałego złożyła Naczelnik Wydziału Budżetu Grażyna Wsuł: „(...) pozostałe środki trwałe (w tym drukarka, fax i skaner ujęto jako odrębne środki trwałe) zostały zaksięgowane na koncie 013, ponieważ wartość poszczególnego urządzenia nie przekraczała 3.500,00 zł., dokonano odpisu umorzeniowego (100%

²⁰ faktury nr: 51/2007 i 52/2007 z 30.08.2007 r., FA/2007/002198 z 30.08.2007 r., R071364 z 23.08.2007 r., FKOR/2007/000113 i FA/2007/003157 z 04.12.2007 r., 222899/8014/2006 i 524/2006 z 13.12.2006 r.

²¹ tj. wartości zgodnej z fakturą/notą księgową oraz zgodności faktury/noty z umową.

²² faktura nr FA/2007/003157 z 04.12.2007 r.

wartości) na koncie 072. Fakturą VAT korekta nr FKOR/2007/00013 z dnia 04.12.2007 r. dokonano korekty: drukarka – 3.200,00 zł, fax – 900,00 zł, skaner – 1.500,00 zł na łączną kwotę 5.600,00 zł. Na podstawie faktury VAT nr FA/2007/003157 z dnia 04.12.2007 r. dokonano korekty w nazwie „Drukarka HP CLJ 2820 Urządzenie wielofunkcyjne” W skład tego urządzenia zostały zawarte wymienione jak wyżej składniki: drukarka – 3.200,00 zł, fax – 900,00 zł, skaner – 1.500,00 zł”.

[Akta kontroli str. 246]

Kontroler ustalił, że wymienione w fakturze nr FA/2007/003157 urządzenie wielofunkcyjne było pojedynczym urządzeniem (nr inw. 800-2001638, OT 1/12/2007 z 05.12.2007 r.) - środkiem trwałym o wartości powyżej 3.500,00 zł (co opisano w punkcie 3 lit d II części protokołu kontroli).

Na zbadanych dowodach księgowych wskazywano umowę będącą podstawą dokonania zakupu. Dokumenty były sprawdzane pod względem merytorycznym, rachunkowym i formalnym. Wskazywano na nich miesiąc oraz sposób księgowania i dekretacji. Osoby upoważnione dokonywały potwierdzenia dokonanych operacji stosownymi adnotacjami („Sfinansowano ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych...”). Badanie dokumentów pod kątem okresu księgowania, ujmowania w podziałkach klasyfikacji budżetowej oraz terminowości regulowania zobowiązań (płatności) nie wykazało nieprawidłowości. Nie stwierdzono wykorzystania dowodów księgowych (faktur) do rozliczenia więcej niż jednej umowy (zadania) oraz rozliczania faktur zapłaconych przed podpisaniem umów lub po terminie zakończenia zadania.

[Akta kontroli str. 41-55, 98-117]

8. Analiza sposobu realizacji zadań wykazała, że Urząd przestrzegał postanowień umów dotyczących zakresu rzeczowego (z wyjątkiem przypadku zamiany oddzielnych urządzeń biurowych na urządzenie wielofunkcyjne, co opisano w punkcie 3 lit. d części II protokołu kontroli), terminów realizacji zadań (z wyjątkiem opóźnienia wyposażenia stanowisk pracy w 2006 r., co opisano w punkcie 3 lit. a części II protokołu kontroli) oraz sprawozdawczości.

Środki z PFRON wykorzystano zgodnie z ich przeznaczeniem oraz osiągnięto cel zakładany w umowach, tj. wyposażono nowe miejsca pracy (ogółem 4) i zatrudniono na nowych stanowiskach osoby niepełnosprawne (ogółem 4) na okres nie krótszy niż 42 miesiące²³.

[Akta kontroli str. 41-55, 98-117, 149-170]

9. Sporządzane przez Urząd okresowe rozliczenia kosztów w formie „Wystąpienia o uruchomienie środków z PFRON” odpowiadały ewidencji i stanowi faktycznemu. Składane były – zgodnie z warunkami zawartych umów – do 28 dnia miesiąca następującego po miesiącu objętym

²³ umowy o pracę z osobami niepełnosprawnymi zawarto na czas nieokreślony.

refundacją „Wystąpienie...” dotyczące przekazania zaliczki na wypłatę wynagrodzeń za miesiąc grudzień Urząd składał nie później niż do 5 grudnia danego roku. Rozliczenie zaliczki następowało - zgodnie z postanowieniami umów - w terminie 30 dni od daty przekazania jej na wydzielony rachunek dla środków PFRON po przedłożeniu przez Urząd listy płac osób niepełnosprawnych (wraz z potwierdzonym dowodem wpłaty składki na ubezpieczenie społeczne) i historii ww. rachunku bankowego (wraz z dowodem przekazania na rachunek PFRON odsetek zgromadzonych na tym rachunku). *[Akta kontroli str. 254]*

Po zakończeniu okresu refundacji Urząd składał do PFRON - w terminie do 10 dnia każdego miesiąca - informacje²⁴ dotyczące stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych na nowych miejscach pracy (obowiązek dotyczył okresu 42 miesięcy). *[Akta kontroli str. 168-170]*

Urząd zobowiązany był do przekazania do PFRON, zgodnych ze stanem faktycznym, informacji o efektach udzielonej pomocy finansowej, sporządzonych wg wskaźników określonych w procedurach realizowanego programu. Informacje te sporządzano w terminach wskazanych przez PFRON. *[Akta kontroli str. 149-167]*

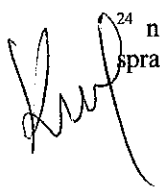
10. W badanym okresie Urząd był kontrolowany przez pracowników PFRON dwukrotnie:

- a) w 2007 r. (protokół kontroli z 18.10.2007 r.); przedmiotem kontroli była „1) realizacja przez Beneficjenta (...) programu (...) na podstawie umowy nr OSP/000009/OD/D z dnia 13.06.2007 r. oraz 2) sprawdzenie, czy osoba zatrudniona na stanowisku pracy dofinansowanym przez PFRON została zatrudniona zgodnie z zasadami wymienionymi w umowie (...)”; protokół kontroli nie zawierał zastrzeżeń do sposobu wykorzystania środków PFRON; w części II protokołu zamieszczono uwagę dotyczącą wyposażenia stanowiska administracyjnego – młodszego referenta ds. ochrony środowiska w wielofunkcyjne urządzenie biurowe (zamiast oddzielnych urządzeń wymienionych w fakturze VAT nr FA/2007/002198 z dnia 30.08.2007 r.), co opisano w punkcie 3 lit. d II części protokołu kontroli,
- b) w 2008 r. (protokół kontroli z 21.05.2008 r.); przedmiotem kontroli było „sprawdzenie prawidłowości wykorzystania środków Funduszu otrzymanych przez Gminę Choszczno (...) w ramach programu (...) – umowa OSP/000007/OD/D z dnia 16.08.2006 r.”; protokół kontroli nie zawierał żadnych uwag i zastrzeżeń do sposobu wykorzystania środków PFRON.

Obydwie kontrole miały miejsce przed rozliczeniem całego zadania, tj. przed upływem 42 miesięcy od chwili zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

[Akta kontroli str. 65-67, 129-134]

²⁴ na druku INF-1 „Informacja miesięczna o zatrudnieniu, kształceniu lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych”



11. Na utworzonych w badanym okresie stanowiskach pracy (w związku z realizacją programu „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”) Urząd zatrudnił ogółem 4 osoby niepełnosprawne skierowane przez PUP. Wszystkie umowy o pracę zawarto na czas nieokreślony.

Osoba niepełnosprawna (inicjały)	Data zatrudnienia	Data odejścia z pracy	Przyczyna	Tryb
L.K.	01.01.2007	-	-	-
P.K.	01.01.2007	-	-	-
P.A.	01.09.2007	-	-	-
S.O.	01.09.2007	-	-	-

Ponadto w latach 2007-2010 w Urzędzie pracowały jeszcze inne osoby niepełnosprawne. I tak: w styczniu 2007 r. w Urzędzie zatrudnionych było łącznie²⁵ 7 osób niepełnosprawnych, w okresie luty – marzec 2007 r. 6 osób, w okresie kwiecień – czerwiec 2007 r. 5 osób, w okresie od lipca 2007 r. do maja 2008 r. 7 osób, w okresie czerwiec – grudzień 2008 r. 6 osób, w okresie od stycznia 2009 r. do czerwca 2010 r. 5 osób.

Zgodnie z informacją udzieloną przez PUP²⁶ realizacja programu „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej” miała wpływ na złagodzenie problemów zawodowych i społecznych osób w nim uczestniczących „ (...) poprzez znalezienie stałego zatrudnienia przez 4 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Udział w przedsięwzięciu umożliwił uczestnikom zdobycie doświadczenia zawodowego, uprawnień niezbędnych do wykonywania zadań i czynności na stanowisku oraz uzupełnienia wykształcenia. Uzyskane środki finansowe za wykonywaną pracę pozwoliły na uniezależnienie się od pomocy rodziny i instytucji pomocy społecznej oraz wpłynęły na poprawę komfortu psychicznego.”

Stan zarejestrowanych (w powiecie choszczeńskim) osób niepełnosprawnych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – według informacji PUP – na dzień 31.12.2006 r. wynosił 17, w tym z wykształceniem średnim 7, a na dzień 31.12.2007 r. wynosił 14, w tym z wykształceniem średnim 3. Oznacza to, że w 2007 r. w Urzędzie znalazło zatrudnienie 17,6% zarejestrowanych osób niepełnosprawnych (57,1% z wykształceniem średnim).

[Akta kontroli str. 9-12, 215-218, 264-266, 268]

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń, kontroler informuje Burmistrza Miasta o przysługującym mu prawie:

²⁵ wraz z 4 ww. osobami

²⁶ w trybie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole kontroli (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.);
- odmowy podpisania niniejszego protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57 ust. 1 ww. ustawy); w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni - zgodnie z art. 57 ust. 2 ww. ustawy - biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;
- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ww. ustawy).

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do książki kontroli Urzędu pod poz. 7/2010.

Choszczno, *20*.09.2010 r.

Kontroler Najwyższej Izby Kontroli
Delegatury w Szczecinie
Sylwia Krawczyk – specjalista k.p.

Choszczno,09.2010 r.

Burmistrz
Miasta i Gminy Choszczno
Robert Adamczyk

[Signature]
.....
BURMISTRZ
mgr Robert Adamczyk
.....

W dniu *20*.09.2010 r. jeden egzemplarz protokołu kontroli przekazano Burmistrzowi Miasta – Robertowi Adamczykowi.

[Akta kontroli, str.]